

9. Marques, L. (2020). *Capitalism and Environmental Collapse*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-47527-7>

10. Morone, P., & Yilan, G. (2020). *A paradigm shift in sustainability: from lines to circles*. *Acta Innovations*, 36, 5-16. <https://doi.org/10.32933/ActaInnovations.36.1>.

Денис КРАВЧУК

Аспірант Західноукраїнського
національного університету

ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Оскільки ми вступаємо в 2024 рік і світ бореться зі зростаючою кількістю кліматичних катастроф і постійно зростаючими витратами, глобальні організації змінюють парадигму.

У 2023 році ми побачили значні зміни в розумінні бізнес-обґрунтування сталого розвитку серед топ-лідерів у всьому світі. Відповідно до звіту дослідницького інституту Cargemini, частка керівників, які вважали це очевидним, зросла втричі порівняно з 2022 роком.

Інвестиції в ініціативи сталого розвитку залишалися незмінними між 2022 і 2023 роками і становили менше 1% від загального доходу в 2023 році, тоді як маркетингові бюджети в середньому становили 9,1% річного доходу. [1]

Повертаємося до теперішнього часу, і стійкість стає пріоритетною сферою інвестицій, яка все частіше розглядається як можливість створити цінність. Наприкінці 2022 року лише третина організацій мали намір збільшити свої інвестиції у сталий розвиток. Сьогодні ця частка перевищує половину.

Минулого 2023 року ми спостерігали великий сплеск оптимізму серед керівників щодо майбутнього їхніх організацій. Там, де бізнес-перспективи позитивні, зазвичай йдуть інвестиції. Але хоча більше половини кажуть, що виділять більше коштів на сталий розвиток у 2024 році, вони повинні зосередитися на сферах, де вони можуть зробити найбільший вплив.

По-перше, ви не можете керувати тим, що не можете виміряти, тому можливості компаній щодо звітності про сталий розвиток потребують уваги. Хоча більшість організацій контролюють свої викиди Score 1 і 2¹, зрозуміти та

¹ Score 1 – Сфера 1 викидів (прямі викиди) – це «прямі викиди» з джерел, які належать або контролюються компанією. Це може включати викиди від: транспорт від спалювання палива в автопарку (належить компанії), спалювання палива в стаціонарних джерелах, таких як котли, печі та сміттєспалювальні установки, виробництво або обробка матеріалів і хімікатів, таких як виробництво цементу, виплавка алюмінію та нафтохімічна обробка, неконтрольовані викиди, включаючи викиди метану з вугільних шахт, і виробництво електроенергії від спалювання вугілля. Залежно від типу галузі, у якій ви працюєте, ваш обсяг викидів 1 може включати лише автомобілі парку. [3]

скоротити викиди Score 3² залишається складним завданням: частка компаній, які впевнено вимірюють викиди Score 3, знизилася в 2023 році. Це зрозуміло, оскільки ці викиди не знаходяться під прямим контролем компанії, але вони також мають тенденцію бути набагато більшими, ніж власні викиди організації. Дуже важливо забезпечити, щоб у компанії були внутрішні та/або зовнішні ресурси для їх відстеження та забезпечення їх належного функціонування.

Незважаючи на те, що у 2023 році впровадження стійких рішень, зокрема технологій чистої енергії, необхідних для декарбонізації світової економіки, було викликано проблемами через зростання процентних ставок і проблеми з ланцюгом поставок, були й позитивні зміни. Вони включали значне вдосконалення стандартів світового ринку, спираючись на роки міжгалузевих зусиль із впровадження глобальної послідовності та кращої прозорості в вимірюванні, розкритті та звітності щодо інформації, пов'язаної зі сталим розвитком. У той же час глобальні політичні рішення та жорсткіше регулювання продовжують впливати на можливості кліматичного інвестування.

Ландшафт сталого інвестування стає все складнішим, але ми вважаємо, що стале інвестування залишається важливим рушієм змін у галузі. Ми також бачимо дедалі різноманітніший спектр можливостей, якими можуть скористатися інвестори, які прагнуть до сталого розвитку. Нижче подано п'ять тем, які, на думку J.P. Morgan Asset Management, [2] допоможуть сформуванню можливості для сталого інвестування у 2024 році, разом із уявленнями про перспективи сталого інвестування від наших менеджерів із стійкого портфеля для різних класів активів:

1. Глобальна політика та регуляторне середовище стануть більш сприятливими.
2. Ринкові стандарти розвиватимуться далі та почнуть зближуватися.
3. Фокус цілей клієнтів щодо декарбонізації переміститься від зобов'язань до реалізації.

Викиди Score 2 (непрямі викиди) [3] – Викиди категорії 2 – це викиди, що викидаються в атмосферу від використання придбаної енергії. Вони називаються «непрямими викидами», оскільки фактичні викиди утворюються на іншому об'єкті, наприклад на електростанції. Для багатьох компаній енергетика є одним із найбільших джерел викидів. Насправді бізнес споживає 70% електроенергії в Австралії, а електроенергія є найбільшим джерелом викидів в Австралії.

² Викиди Score 3 (непрямі викиди) – Сфера 3 викидів включає всі інші непрямі викиди, які відбуваються по всьому ланцюжку створення вартості та знаходяться поза прямим контролем організації. Деякі приклади:

- ділові поїздки співробітників у транспорті, що не належить компанії (наприклад, політ комерційною авіакомпанією)
- працівники, які добираються на роботу та з роботи
- видобуток і виробництво закупних матеріалів
- транспортування покупного палива
- транспортування та використання реалізованої продукції, а також
- транспортування та утилізація відходів.

Через їхню природу викиди категорії 3 може бути важче відстежувати, але є експерти та консультанти, які можуть допомогти вашій компанії виміряти та звітувати про всі три категорії викидів.

4. Кліматичні та природні ризики повинні бути більш точно оцінені.

5. Визначення сталого інвестування розширилося та продовжуватиме розвиватися.

Минулого року домінувала державна промислова політика, зосереджена на необхідності прискорити «зелений» перехід і пом'якшити наслідки зміни клімату, включаючи Закон про зниження інфляції в США та промисловий план Європейського Союзу «Зелена угода». Якщо основні угоди, оголошені на COP28 наприкінці року, зокрема прагнення потроїти глобальні відновлювані потужності та подвоїти рівень підвищення енергоефективності до 2030 року, будуть реалізовані, державна політика повинна буде продовжувати підтримувати компанії, які сприяють розвитку побудова ефективних, чистих енергетичних систем.

Однак підтримуюча політика — не єдина вимога для здійснення енергетичного переходу. Регуляторне середовище також має розвиватися та ставати більш сприятливим для цілей енергетичного переходу. Ми починаємо бачити приємні ознаки того, що проблема нормативної фрагментації між юрисдикціями вирішується; наприклад, із створенням і першим прийняттям Міжнародної ради зі стандартів сталого розвитку (ISSB) щодо стійкості та кліматичних стандартів розкриття інформації. Тим часом режими маркування інвестиційних продуктів, такі як Вимоги щодо розкриття інформації про сталий розвиток (UK SDR) Управління з фінансової поведінки Великобританії (FCA), почали перевершувати правила першого покоління щодо розкриття інформації щодо тем, пов'язаних із сталим розвитком, наприклад Регламент Європейського Союзу про розкриття інформації про сталий розвиток (SFDR). Важливо, що визнання Великобританії «переходу» як життєздатної цілі сталого інвестування має покращити позицію компаній, які ще не є «зеленими», але які перебувають на шляху до того, щоб стати більш стійкими. Це визнання допоможе прояснити різні підходи, які інвестори можуть використовувати для вагомого внеску в досягнення цілей сталого розвитку. У 2024 році увага буде зосереджена на забезпеченні шляхів спрямування капіталу в ці різні категорії сталого інвестування, включаючи цілі переходу, для тих клієнтів, які цього хочуть.

Список використаних джерел:

1. *Jennifer Wu. Sustainable investing in 2024: Pulling back or pushing forward?* URL: <https://am.jpmorgan.com/fi/en/asset-management/adv/investment-themes/sustainable-investing/sustainable-investing-trends-and-insights-2024/>
2. *Why 2024 is the year sustainability develops a credible business case.* URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/why-2024-is-the-year-of-the-business-case-for-sustainability-davos/>
3. *What's the difference? Scope 1, 2 and 3 corporate emissions.* URL: <https://www.workforclimate.org/post/whats-the-difference-scope-1-2-and-3->

Михайло ОКОНСЬКИЙ

*аспірант Західноукраїнського
національного університету*

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ДЕТЕРМІНАНТ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Протягом останніх років економіка України розвивається у досить складних умовах, що спричинені різноманітними факторами як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. У таких умовах екологічні аспекти стають все більш важливими, оскільки мають безпосередній вплив на економічне становище країни. З одного боку, екологічні проблеми стають додатковим фактором обмеження економічного зростання через необхідність великих витрат на екологічні заходи, утилізацію відходів та реабілітацію забруднених територій. З іншого боку, правильне управління екологічними ресурсами та впровадження екологічних технологій може стати джерелом нових можливостей для економічного зростання, зокрема в сфері зеленої енергетики, екотуризму та екологічних інновацій.

2022 рік став критичним для економічного, соціального та екологічного України. З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну наша країна «стикається зі значними наслідками бойових дій, які призвели не тільки до прямих руйнувань та економічних втрат, а ще й вплинули на стан навколишнього середовища та призвели до значних викидів забруднюючих речовин у повітря. Наслідки цих викидів виявилися катастрофічними, загальні збитки вже сягнули практично 4,2 млрд. дол. США. Зокрема, станом на травень 2023 р. 1,8 млрд дол. США становить шкода від лісових пожеж, 1,6 млрд дол. США – від трав'яних пожеж та 752 млн дол. США – від горіння нафти та нафтопродуктів» [3].

У період 2022-2024 років Україна продовжує стикатися зі значними екологічними проблемами, спричиненими війною та її наслідками, серед яких варто виділити забруднення повітря, водойм, втрата біорізноманіття, руйнування екологічної інфраструктури. Військові дії та їхні наслідки, такі як обстріли, вибухи та пожежі, призводять до значного забруднення повітря в регіонах з активними бойовими діями, що створює небезпеку для здоров'я людей та природного середовища. Наслідки війни також відчутні у сфері водних ресурсів. Наприклад, обстріли та знищення інфраструктури призводять до забруднення